

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 50/2001 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om planering av och statsan- del för social- och hälsovården

Till social- och hälsovårdsutskottet

INLEDNING

Remiss

Social- och hälsovårdsutskottet begärde den 15 november 2001 utlåtande av grundlagsutskottet om regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (RP 152/2001 rd). Utlåtandet, som begärdes på förslag av förvaltningsutskottet (FvUU 23/2001 rd, s. 5/första spalten), gäller hur den föreslagna 45 c § förhåller sig till grundlagen.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsrådet Jouko Narikka, social- och hälsovårdsministeriet
- professor Mikael Hidén
- professor Olli Mäenpää
- professor Kaarlo Tuori.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att den i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården angivna fördelningen av kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården mellan staten och kommunerna ändras så att statens andel höjs från 24,2 till 25,3 procent av de kalkylerade kostnaderna. Men enligt den föreslagna 45 c § kan från denna procentandel avvikelse göras 2002—2004 genom en statsrådsförordning, om

de slutliga skatteinkomsterna som inverkar på beräkningen eller en ökning av statsandelen förutsätter det.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2002.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2002.

I propositionen ingår ingen motivering i fråga om lagstiftningsordningen.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

I 18 § i lagförslaget föreskrivs entydigt hur kostnaderna för den kommunala social- och hälso-

vården skall fördelas mellan kommunerna och staten. En ny 45 c § tillåter dock att avvikelse görs från den i 18 § fastställda procentuella an-

delen för staten vid beräkningen av statsandelen för 2000 (bör i den finska texten vara 2002)—2004. Avvikelsen tillåts om de slutliga skatteinkomsterna som inverkar på beräkningen eller en ökning av statsandelen förutsätter det.

Den föreslagna 45 c § är som fullmaktsbestämmelse konstitutionellt sett relevant med hänsyn till 80 § 1 mom. grundlagen. Enligt detta lagrum skall genom lag utfärdas bestämmelser om bland annat frågor som enligt grundlagen hör till området för lag. Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna är en fråga av vital betydelse sett mot bakgrunden av den i 121 § grundlagen garanterade kommunala självstyrelsen. På grund av den grundlagsfästa kommunala självstyrelsen skall bestämmelser utfärdas genom lag, inte bara om de frågor som uttryckligen nämns i 121 § utan också om andra för kommunernas ställning betydelsefulla frågor. I den kontexten är den föreslagna regleringen relevant också med tanke på 19 § grundlagen. På grundval av dessa omständigheter anser utskottet det klart att kostnadsfördelningen skall regleras genom lag.

Grundlagen förbjuder inte i och för sig att det i lag ges fullmakter att genom förordning utfärda bestämmelser om frågor som enligt grundla-

gen hör till området för lag. Ett befullmäktigande av detta slag kan komma i fråga, om det exempelvis är så exakt att det inte lämnar den som utfärdar förordningen självständig prövningsrätt utan endast medger rätt att tekniskt eller mekaniskt tillämpa lagfästa kriterier och utfärda bestämmelser vilket innehållsligt till alla delar bygger på detta. Lydelsen i den föreslagna 45 c § lämnar emellertid den som utfärdar förordningen en så fri prövningsrätt att detta inte står i samklang med kravet i grundlagens 80 § 1 mom. på bestämmelser i lag.

Av dessa orsaker krävs det för att lagförslaget skall kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning att 45 c § stryks eller att fullmakten i paragrafen preciseras så att den inte tillåter självständig prövningsrätt för den som utfärdar förordningen.

Utlåtande

Grundlagsutskottet anför vördsamt som sitt utlåtande

att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning, om utskottets konstitutionella anmärkning i fråga om 45 c § beaktas på lämpligt sätt.

Helsingfors den 21 november 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Paula Kokkonen /saml
vordf. Riitta Prusti /sd
medl. Klaus Hellberg /sd
Esko Helle /vänst
Gunnar Jansson /sv
Saara Karhu /sd

Pekka Nousiainen /cent
Heli Paasio /sd
Osmo Puhakka /cent
Pekka Ravi /saml
Ilkka Taipale /sd
Paula Lehtomäki /cent.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var
utskottsrådet Jarmo Vuorinen.